

DAFTAR REFERENSI

Arsip

1925. *Jaarboek Voor Suiker Fabrikanten In Ned.-Indie 1922/25 Deel I*. Amsterdam: J. H. De Bussy

1925. *Jaarboek Voor Suikerfabrikanten In Ned.-Indie 24e Uitgave 1922-1925 Deel II*. Amsterdam: J. H. De Bussy

H. CH. G. J. Van Der Mandere. 1928. *De Java Suikerindustrie In Heden en Verleden, Gezien In Het Bijzonder In Hare Sociaal-Economische Beteekenis*. Amsterdam: Bureau Industria

Koloniaal Verslag van 1870

Koloniaal Verslag van 1871

Koloniaal Verslag van 1885

Koloniaal Verslag van 1917

Koloniaal Verslag van 1918

Koloniaal Verslag van 1919

Koloniaal Verslag van 1920

Koloniaal Verslag van 1921

Artikel/ Jurnal

Elson, R.E.. 1986. "The Emergence of 'Free Labour' in Nineteenth-Century Java", dalam *Modern Asian Studies*, Vol. 20, No. 1. Cambridge: Cambridge University Press. Hlm. 139 – 174.

Galloway, J.H.. 2005. "The Modernization of Sugar Production of Southeast Asia, 1880 – 1940", dalam *Geographical Review*, Vol. 95, No. 1. New York: American Geographical Society. Hlm. 1 – 23.

Geuns, M. Van. "Het department Soerabaja van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten", dalam *Soerabaiasch-Handelsblad Maandag 30 November 1903*.

Raack, R.C. 1983. "Historiography as Cinematography: A Progelomenon to Film Work for Historians", dalam *Journal of Contemporary History*, Vol. 18, No.

3, *Historians and Movies: The State of the Art Part 1 (July)*. New York: Sage Publication. Hlm. 411 – 438.

Soegijanto Padmo. 1991. “Depresi 1930-an dan Dampaknya Terhadap Hindia Belanda”, dalam *Humaniora*, No. 2. Yogyakarta: Fakultas Ilmu Budaya UGM. Hlm. 147 – 156.

_____. 1995. “Ekonomi Perkebunan dan Keresahan di Pedesaan: Sebuah Survei Awal”, dalam *Humaniora*, No. 2. Yogyakarta: Fakultas Ilmu Budaya UGM. Hlm. 55 – 63.

Vlughter. 1949. “Honderd Jaar irrigatie”, dalam *De Ingenieur In Indonesie* No. 7.

White, Hayden. 1988. “Historiography and Historiophoty”, dalam *The American Historical Review*, Vol. 93, No. 5 (December). Oxford University Press on behalf of the American Historical Association. Hlm. 1193 – 1199.

Buku

Booth, Anne dkk (Ed). 1988. *Sejarah Ekonomi Indonesia*. Jakarta: Pustaka LP3ES

Bosma, Ulbe. 2013. *The Sugar Plantation in india and Indonesia: Industrial Production, 1770 – 2010*. Cambridge: Cambridge University Press.

Elson, R.E. 1984. *Javanese Peasants and The Colonial Sugar Industry: Impact and Change in an East Java Residency, 1830-1940*. Singapore, dll: Oxford University Press.

G. R. Knight. 1993. *Colonial Production In Provincial Java: The Sugar Industry In Pekalongan-Tegal, 1800 – 1942*. Amsterdam: VU University Press.

Hughes, Marnie. 2007. *History Goes to the Movies: Studying History on Film*. Abingdon: Routledge.

Kuntowijoyo. 2003. *Metodologi Sejarah*. Yogyakarta: Tiara Wacana.

_____. 1995. *Pengantar Ilmu Sejarah*. Yogyakarta: Bentang Pustaka.

Linblad, J. Thomas (Ed). 2002. *Fondasi Historis Ekonomi Indonesia*. Yogyakarta: Pusat Studi Sosial Asia Tenggara UGM & Pustaka Pelajar

_____. 2000. *Sejarah Ekonomi Modern Indonesia: Berbagai Tantangan Baru*. Jakarta: Pustaka LP3ES

M. Husein Sawit, dkk. 1999. *Ekonomi Gula di Indonesia*. Bogor: IPB & Bulog

Marwati Djoened Poesponegoro; Nugroho Notokusanto. 2008. *Sejarah Nasional Indonesia Jilid IV : Kemunculan Penjajahan di Indonesia - Edisi Pemutakhiran*. Jakarta: Balai Pustaka

_____. 2008. *Sejarah Nasional Indonesia Jilid V : Zaman Kebangkitan Nasional dan Masa Hindia Belanda - Edisi Pemutakhiran*. Jakarta: Balai Pustaka

Ong Hok Ham. 2002. *Dari Soal Priyayi sampai Nyi Blorong*. Jakarta: Kompas

Pasandaran, Effendi & Taylor, Donald C (Penyunting). 1988. *Irigasi: Kelembagaan dan Ekonomi Jilid II*. Jakarta: Yayasan Obor Indonesia.

Ricklefs, M.C. 2008. *Sejarah Indonesia Modern 1200-2008*. Jakarta: Serambi

Sartono Kartodirjo; Djoko Suryo. 1991. *Sejarah Perkebunan di Indonesia: Kajian Sosial Ekonomi*. Yogyakarta: P3PK & Aditya Media

Van Baardewijk, Frans. 1993. *Changing Economy in Indonesia: Volume 14: The Cultivation System, Java 1834 – 1880*. Amsterdam: Royal Tropical Institute (KIT)

Van Zanden, Jan Luiten; Daan Marks. 2012. *Ekonomi Indonesia 1800-2010: Antara Drama dan Keajaiban Pertumbuhan*. Jakarta: Kompas

Film/ Video

Anonymous. 1924. *Speenhoff Viert Zijn 20-Jarig Jubileum als Dichter-Zanger*. Belanda: Beeld en Geluid

_____. 1923. *Renovatie Lengkong Stuw In Brantasrivier*. Belanda: Beeld en Geluid

_____. 1925. *Veda – Vruwillige Emigratie van Inheemsen van Java naar Sumatra*. Belanda.

_____. 1930. *Stadsgemeente Soerabaia Mei 1930: Haven en Reede van Soerabaia*. Belanda: Foto- en Kinoatelier Umbgrove

Budi Kurniawan. 2014. *Biji Kopi Indonesia (Aroma of Heaven)*. Jakarta: PFN (Perusahaan Film Negara).

Canegrowers Australia. 1995. *History of Australian Sugar Cane: They're All Half Crazy 100 Years of Mechanical Cane Harvesting*. Australia: Canegrowers.

Gameau, Damon. 2014. *That Sugar Film*. Australia: Madman Production Company; Screen Australia; Old Mates Productions.

Kashi, Ed. 2015. *The Human Cost of Sugar Harvesting: Under Cane*. Amerika Serikat: National Geographic.

Kenner, Robert. 2008. *Food Inc.*. Amerika Serikat: Participant Media & River Road Entertainment.

- McKenna, Brian. 2005. *Big Sugar: Sweet, White, and Deadly*. Canada: Galafilm.
- Monnikendam, Vincent. 1995. *Mother Dao: The Turtlelike; A Kinematographic Image of the Dutch-Indies, 1912 – 1933*. Belanda: NPS TV
- Morris, Ric. 2012. *Cuba in The Raw: A Story of Sugar*. Amerika Serikat.
- Ochse, I.A.. 1928. *De Rietsuiker Cultuur op Java*. Belanda: NIFM – Haarlem Buitenzorg

Foto

Kitlv.nl

- Anonymous. 1875 – 1879. *Bouw van een spoorbrug bij Soekoredjo in de lijn van Soerabaja naar Malang*.
- _____. 1875 – 1879. *Bouw van het viaduct Klein-Bakallan in de lijn van Soerabaja naar Malang*.
- _____. 1875 – 1879. *Bouw van het Sentoel-viaduct in de lijn van Soerabaja naar Malang*.
- _____. 1875 – 1879. *Bouw van de spoorbrug over de Kedong-Larangan bij Bangil in de lijn van Soerabaja naar Malang*.
- _____. 1875 – 1879. *Bouw van de spoorbrug over de Porong in de lijn van Soerabaja naar Malang*.
- _____. 1880. *Kano's in de Brantas bij Modjokerto*.
- _____. 1880. *Bouw van de spoorbrug over de Brantas te Kertosono in de lijn van Soerabaja naar Soerakarta*.
- _____. 1898 – 1899. *Suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto tijdens de verbouwing*.
- _____. 1901. *De Factorij van de Nederlandsche Handel Maatschappij te Batavia*.
- _____. 1916. *De bibitloods van de suikerfabriek Kepaten te Modjokerto*.
- _____. 1926. *Pompstation Wonoajoe op de suikerfabriek Pening bij Modjokerto*.
- _____. 1926. *Suikeronderneming Goedo nabij Djombang, Oost-Java: Waterwerk in de Kali Konto bij Besoek*.

- _____. 1926. *Suikeronderneming Goedo nabij Djombang, Oost-Java: Interieur Kliniek.*
- _____. 1926. *Suikeronderneming Goedo nabij Djombang, Oost-Java: Verdeelsluizen in de Kali Konto.*
- _____. 1926. *Fabriek van suikeronderneming Watoetoelis bij Krijan ten westen van Sidoardjo.*
- _____. 1934. *Kookstation (boven) en koeltroggen (onder) van suikerfabriek Sentanen-Lor ten noorden van Modjokerto.*
- _____. Circa 1870. *Vanwege het Cultuurstelsel verplichte inheemse aanplant van rietsuiker op de Malangse vlakte, areaal Krevet.*
- _____. Circa 1876. *Stoomschip Amsterdam, vermoedelijk op de rede op Middelburg in de Baai van Batavia.*
- _____. Circa 1900. *Schepen en pakhuizen aan de kade van de Kali Mas te Soerabaja.*
- _____. Circa 1900. *Molenstation in de fabriek van suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*
- _____. Circa 1910. *Kantoor van Suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto te 's-Gravenhage.*
- _____. Circa 1915. *Oogsten van suikerriet op onderneming Djombang te Djombang.*
- _____. Circa 1915. *Locomotieven bij de remise voor de treinen op suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*
- _____. Circa 1915. *Suikerrietaanvoer per trein en per kar op suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*
- _____. Circa 1920. *Het trekken van geulen voor de aanplant van suikerriet met een tweegeulenploeg op het terrein van de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1920. *Suikerriet op onderneming Watoetoelis ten westen van Sidoardjo.*
- _____. Circa 1920. *Inlaatsluis Wates van suikeronderneming Watoetoelis bij Krijan ten westen van Sidoardjo.*
- _____. Circa 1920. *Schepen in de Kali Mas te Soerabaja.*
- _____. Circa 1925. *Nieuwbouw ten behoeve van kook- en verdampingspannen voor suikersap in de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*

- _____. Circa 1925. *Kantoor in een loods van suikerfabriek Tanggoelangin bij Sidoardjo.*
- _____. Circa 1930. *Leerlingen op de smederij van de Inlandsche Ambachtsschool van de Suikerfabrieken Ngelom, Peterongan, Somobito en Tjeweng op het terrein van Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1930. *Een klas van de Inlandsche Ambachtsschool van de Suikerfabrieken Ngelom, Peterongan, Sumobito en Tjeweng op het terrein van Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1930. *Suikerfabriek Goedo bij Djombang.*
- _____. Circa 1930. *Brug in aanbouw bij de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1935. *Kantoor van de Nederlandsche Handel Maatschappij te Batavia.*
- Arnoux. Circa 1890. *Stoomshcip op de rede van Port Said in Egypte.*
- Backer, H. J., Bik, Adrianus Johannes, Gordon, W. J. 1842. *La fabrique de sucre situee dans le domaine de Serpon, erigee pas Mr. J. J. van Braam.*
- Gleysteen, H. Circa 1925. *Centrifuges in de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1925. *Het bemesten van jong suikerriet in de omgeving van de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1925. *Laboratorium van de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*
- _____. Circa 1925. *Ossenkar voor de afvoer van zakken suiker op de suikerfabriek Peterongan nabij Djombang.*
- Hisgen. 1917. *Als ambulance ingerichte spoorwegwagon van zendingsziekenhuis en leprozerie Danaradja te Kelet op zijn eerste tocht te Modjowarno bij Djombang.*
- Kozlowski, Justin. 1869. *Opening van het Suezkanaal op 17 November 1869.*
- Kurkdjian. 1916. *Stoomtreintje op suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*
- _____. 1916. *Snijtuin van suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*
- _____. 1916. *Bibitaanplant van zeven weken oud op suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*
- _____. 1916. *Ossenkarren in snijtuin Ketangie van suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*

_____. 1916. *Werkplaats op suikeronderneming Ketanen bij Modjokerto.*

Leeuw, P. N. de. 1928 – 1932. *Gebouw van de Nederlandsche Handel-Maatschappij (met hoektorentje) bij de Roode Brug over de Kali Mas te Soerabaja.*

Marine Luchtvaart Dienst Indie. 1947. *Luchtopname van de Brantas (rivier) bij Lengkong.*

Woodbury & Page. 1868. *Transport van suikerriet per lorie, vermoedelijk op Java.*

Tropenmuseum.nl

Stuw van Lengkong in de rivier Brantas, Java

Stuw dam met sluizen in de rivier Brantas bij Lengkong

Stuw dam te Lengkong Surabaya

Kranten.nl

Anonymous. 1927. *Polikliniek met watertoren op het terrein van Suikerfabriek "Ketanen" bij Modjokerto.*

Museunacional.cat

Wienecke, Johann Cornelius. Before 1907. *Java Syndicate of Sugar Refiners: Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten op Java/ AAN (Image of a sugar factory in the Javan jungle.*

Wikipedia.org

Allen, Porter. 1904. *New Catechism of the Steam Engine.*

Fa Hien at the ruins of Ashoka palace

Guilherme, Piso. 1648. *Fabricação do açúcar e rapadura.*

www.wdl.org

West-Indische Compagnie. 1630. *Vryheden By de Vergaderinghe van de Negenthiene vande Geoctroyeerde West-Indische Compagnie vergunt aen allen den ghenen die eenighe Colonien in Nieu-Nederlandt sullen planten.*

Peta

Kitlv.nl

Schley, J. van der. 1755. *Nouvelle Carte de L'isle de Java: dressee suivant les observations les plus recentes faites par ordre de la Comp. Holl. des Indes Orientales = Nieuwe kaart van het eiland Java: geschikt volgens de jongste waarneemingen op Order der Nederlandsche O. I. Maatschappij gedaan / J. v. Schley direx.*

S.I.: s.n. 1910. *Overzichtskaart der spoor- en tramwegen in de omstreken van Modjokerto.*

www.loc.gov

Vinckeboons, Joan. 1639. *Caert vande Svydt Rivier in Niew Nederland.*

Musik/ Efek Suara

Kitlv.nl

Belloni, F. H. 1930. *Een Oosterse droom.* S. I.: Beka

Krontjong Orkest "De Spin". 1930. *(Marsch) Gespeld door Ambonsch Fluit Orkest 1ste Comple 8este Bataljon Infanterie Malang.* London: Columbia.

Krontjong Orchest Eurasia. 1900. *Ramboet itam, matanja galak.* S.I.: Edison Bell Radio

Youtube.com

18victa. 2013. *Flooding river sound effect water footage.*

Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. 2014. *Oude stoomlocomotief van stal (1974).*

Nick Judy. 2015. *Harbour Background Sound Effects.*

Mattia Cupelli. 2015. *Emotional Sad Piano Music.*

_____. 2015. *Epic Emotional Soundtrack #1.*

Nostalgie Theater. 2012. *Afscheid van Indie – Wieteke van Dort.*